

Ajuntament
de Barcelona

L'EMPREDORIA A BARCELONA

2016

Juliol de 2018

Departament d'Anàlisi - Gabinet Tècnic de Programació
Oficina Municipal de Dades

ÍNDEX

I.	PRESENTACIÓ.....	2
II.	SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS.....	3
III.	L'EMPREDORIA A BARCELONA I ALTRES ÀMBITS. 2010-2016.....	5
IV.	PERFIL DELS EMPRENEDORS A BARCELONA	8
IV.1.	Característiques personals dels emprenedors	8
IV.2.	L'emprenedoria per sector d'activitat	10
IV.3.	La trajectòria laboral dels emprenedors.....	11
V.	L'EMPREDORIA A BARCELONA PER DISTRICTES	14
VI.	TAXES D'ACTIVITAT EMPRENEDORA (TAE)	17
VI.1.	TAE a Barcelona i a d'altres àmbits i ciutats.....	17
VI.2.	Evolució de la TAE 2010-2016.....	19
VI.3.	TAE segons les característics personals dels emprenedors.....	24
VI.4.	TAE a Barcelona per districtes.....	26
VII.	NOTA METODOLÒGICA.....	29
VII.1.	Concepte i delimitació de l'emprenedor.....	29
VII.2.	Tractament estadístic per mesurar l'emprenedoria.....	30
VIII.	DIMENSIÓ DE LES MOSTRES	32

I. PRESENTACIÓ

Aquest informe presenta una aproximació al nombre i perfil dels **emprenedors autònoms de Barcelona l'any 2016**. L'emprenedoria és un concepte que s'emmarca en l'estadística i l'anàlisi de la creació d'empreses, posant l'accent en els aspectes de perfil dels creadors de les mateixes, els emprenedors, i també sobre els factors de context d'aquestes iniciatives. Els darrers anys ha crescut l'interès per l'emprenedoria i ha estat objecte tant d'estudi com de polítiques públiques de suport i promoció de l'activitat emprenedora. L'Ajuntament de Barcelona, mitjançant Barcelona Activa, és un bon exemple de la creixent atenció que ha rebut en els darrers anys l'activitat emprenedora. .

L'interès a l'entorn de l'emprenedoria no ha comportat fins al moment, tanmateix, l'aparició d'una informació estadística pública i sistemàtica sobre aquest fenomen. La font més consolidada sobre el tema és el projecte acadèmic *Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*¹, que es va iniciar a la *London Business School* al 1999. Espanya participa des de l'any 2000 i Catalunya des del 2003. A Catalunya el projecte està promogut per la Generalitat de Catalunya, la Diputació de Barcelona, l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona. Els resultats, tanmateix, només es presenten pel conjunt de Catalunya i de la província de Barcelona.

Aquest informe vol contribuir a superar, al menys parcialment, la manca d'informació sobre l'emprenedoria a la nostra ciutat. L'Oficina Municipal de Dades, a través del seu Departament d'Anàlisi, ha treballat amb la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL) per conèixer millor el mercat de treball de la ciutat de Barcelona². Com es pot constatar en aquesta aproximació, també la figura de l'emprenedor pot ser identificada a la MCVL. La definició més acceptada d'emprenedor és el treballador que, no sent assalariat, inicia una activitat per iniciativa pròpia amb una antiguitat no superior als 42 mesos³.

Segons la MCVL els treballadors que a Barcelona tenen aquests elements definitoris i estan actius a finals de l'any de referència (2016) són una mostra de gairebé 1.700 observacions. Aquesta grandària permet fer una desagregació del perfil socio-demogràfic, sectorial i territorial de l'emprenedoria de Barcelona. Delimitat el concepte d'emprenedor, es quantifica el perfil de l'emprenedor a partir de característiques personals i es calculen les Taxes d'Activitat Emprenedora (TAE), definides com el quocient entre el nombre d'emprenedors i el total de població en la franja d'edats entre 18 i 64 anys.

¹ També hi ha una segona referència que té com a font l'OCDE, l'*Entrepreneurship Indicators Programme*. Aquest programa no genera dades noves sinó que és un sistema d'indicadors derivat de l'estadística empresarial a nivell de països.

² Els treballs desenvolupats fins ara s'han centrat en els treballadors assalariats, estudiant aspectes com els seus salaris i la seva evolució en els darrers anys, situacions de precarietat laboral, la distribució, la desigualtat salarial o la bretxa salarial per raó de gènere. Aquests informes es poden consultar a la Web de *Barcelona Economia*.

³ La fixació de l'antiguitat de l'activitat emprenedora en 42 mesos prové del projecte GEM. Veure nota metodològica.

II. SÍNTESI DELS PRINCIPALS RESULTATS

- Segons la MCVL, a Barcelona l'any 2016 desenvolupen la seva activitat un total de **41.825 emprenedors autònoms**, majoritàriament **homes (58,4%)**. Entre els anys 2010 i 2016 l'evolució ha estat creixent, amb un increment proper al 40%, tant a Barcelona com a l'AMB, i en menor mesura a Catalunya.
- La **Taxa d'Activitat Emprenedora a Barcelona (TAE) l'any 2016 (4,1%)**, ha estat superior a la de l'AMB (3,2%), Catalunya (3,8%) i Espanya (3,5%) i encapçala el rànquing de grans ciutats espanyoles, per davant de Madrid (3,2%) o València (3,9%). La TAE dels **homes (4,9%)** supera la de les **dones (3,3%)**, tant a Barcelona com a la resta d'àmbits.
- Degut al fort ritme de creixement del nombre d'emprenedors, **la TAE ha augmentat 1,3 punts a Barcelona entre 2010 i 2016**, més que a la resta d'àmbits. La TAE dels homes ha crescut 1,6 punts a Barcelona, més que la de les dones (0,9 punts).
- Els emprenedors més **joves (18 a 39 anys)** tenen el 2016 un pes de **prop de la meitat del total (49,3%)**, lleugerament inferior al dels adults de 40 a 64 anys (50,7%), després del fort increment que experimenten aquests últims entre 2010 i 2016 (+62%). La franja de 18 a 44 anys concentra aproximadament dos terços del total d'emprenedors (67,2%).
- La **TAE dels emprenedors de 18 a 39 anys (4,4% el 2016) s'ha situat per sobre de la dels adults de 40 a 64 anys (3,8%)** al llarg del període 2010-2016, tant a Barcelona com a la resta d'àmbits, però el diferencial entre ambdós col·lectius ha tendit a reduir-se lleument. La TAE més elevada correspon al col·lectiu d'entre els 30 i 44 anys (superior al 5,5%).
- La major part dels emprenedors a Barcelona són de **nacionalitat espanyola (70,9%)**, però els estrangers han experimentat un increment més intens entre 2010-2016 (+65,6%). Els europeus (sense Espanya) són el 12,9% i els de la resta del món el 16,2% del total.
- La **població estrangera mostra més propensió a l'emprenedoria (TAE del 5,5%)** que els espanyols (3,7%) a Barcelona i la resta d'àmbits, sent la TAE més elevada la dels emprenedors europeus (7,5%).
- La major part dels emprenedors **(87,6%) desenvolupen la seva activitat al terciari**, en coherència amb l'estructura productiva de Barcelona i un 25,7% ho fan al grup de sectors que engloba *Activitats professionals, científiques i tècniques i Activitats administratives*.
- Bona part dels emprenedors **han iniciat l'activitat en els darrers dotze mesos (44,1%)** i en un 26,2% dels casos l'antiguitat del negoci comprèn dels 12 als 24 mesos. Només un 10,3% han estat autònoms al llarg de tota la seva trajectòria laboral. Un 27,9% han estat assalariats, a més d'autònoms, i la majoria (61,9%) han tingut alguna altra relació amb la Seguretat Social com a perceptors de subsidis o prestacions per desocupació.
- **L'Eixample concentra el 18,9% dels emprenedors** i és el districte amb més pes d'emprenedors joves (55,2%), seguit de Ciutat Vella (54,4%), que té el percentatge més elevat d'emprenedors estrangers (57,3%), en coherència amb la seva estructura poblacional.
- **Sarrià-Sant Gervasi encapçala el rànquing TAE de districtes (6,1%)**, seguit de les Corts (5,1%). L'Eixample i Gràcia també es situen per sobre de la mitjana, mentre que tancant l'ordenació es situa Nou Barris (2,9%). A bona part dels districtes -excepte Nou Barris, Ciutat Vella i Horta-Guinardó- la TAE dels emprenedors de 18-39 anys supera la dels de 40-64 anys, i a Sarrià-Sant Gervasi -TAE dels joves del 6%- és on trobem la major equiparació en les taxes d'ambdós grups d'edat. Aquest districte és l'únic on la TAE de la població espanyola (6,2%), supera la dels estrangers (5,1%), la més elevada de les quals correspon a Horta-Guinardó (6,1%), pel reduït pes de la població estrangera al districte.

- **Posant el focus en el col·lectiu d'emprenedores**, format per **17.399 dones** residents a Barcelona, representen el **41,6% del total d'emprenedors** i han registrat un fort ritme de creixement entre 2010 i 2016 (+35,7%), tot i que lleugerament més reduït que el dels homes (+42,6%).
- El **pes del col·lectiu femení és inferior al dels homes a tots els grups d'edat**, i la diferència més petita entre ambdós sexes correspon al segment de 50-54 anys, quan el pes de les dones (45,5%) és nou punts més baix. Dins el col·lectiu de nacionalitat espanyola, representen el 42,2% -pes similar al que tenen entre els emprenedors europeus no espanyols- mentre que **entre els estrangers de la resta del món són només el 38,4%**.
- Mentre que a la indústria -i encara menys a la construcció- la participació de les dones no arriba a un terç del total d'emprenedors, a les *Activitats professionals, científiques i tècniques i Activitats administratives* la distribució és molt paritària entre homes i dones, i el grup de sectors que engloba **l'Educació, Sanitat i Serveis Socials i Personals és l'únic amb predomini d'emprenedores (56,6%)**.
- Pel que fa a la trajectòria laboral de les emprenedores, la presència de les dones és relativament més elevada (**44,4%**) **entre els que porten més temps** (de 36 a 42 mesos) involucrats en l'activitat.
- La participació dels homes és superior a la de les dones a tots els districtes. Tanmateix, la participació és gairebé paritària a **Sarrià-Sant Gervasi**, on el col·lectiu d'emprenedores representa el 49,3% de total. A l'altre extrem, a Les Corts, el percentatge de participació de les dones és el més baix (34,3%).
- La **TAE de les dones és inferior a la dels homes a tots els districtes**.
- La **TAE de les dones s'ha situat per sota la dels homes al llarg de tot el període 2010-2016**, assolint el 2016 el nivell que tenien les taxes masculines ja el 2010.
- La **TAE femenina és inferior a la masculina a totes les franges d'edat**, i el diferencial més elevat correspon a l'estrat de 45-49 anys, amb una TAE inferior en més de dos punts.
- Les **TAE més elevades** corresponen al col·lectiu de **dones de 30 a 34 anys (4,91%), europees -no espanyoles- (6,2%), i residents a Sarrià-Sant Gervasi (5,6%)**.

III. L'EMPRENEDORIA A BARCELONA I ALTRES ÀMBITS. 2010-2016

Aquest apartat presenta l'estimació del nombre d'emprenedors a Barcelona, l'Àrea Metropolitana (AMB) i Catalunya i s'analitza l'evolució de l'emprenedoria en el període 2010-2016, amb detall per sexe, gran grup d'edat i nacionalitat de les persones emprenedores.

D'acord amb la MCVL, a Barcelona l'any 2016 hi ha **41.825 persones autònomes desenvolupant una activitat emprenedora**, gairebé dos terços de l'AMB (63,1%) i prop de la quarta part del total de Catalunya (23,4%).

El 58,4% dels emprenedors són homes i les emprenedores representen el 41,6% del total, una participació lleugerament més elevada que la que tenen a l'AMB (39,7%) i Catalunya (38,5%).

Taula 1. Emprenedoria a Barcelona i altres àmbits (2016)

	Total	Dones	Homes	18-39 anys	40-64 anys	espanyols	estrangers
Barcelona (Residents)	41.825	17.399	24.426	20.600	21.225	29.650	12.175
AMB (Residents)	66.325	26.331	39.994	32.475	33.850	47.900	18.425
Catalunya	178.750	68.819	109.931	86.150	92.600	138.925	39.825

La distribució entre els dos grans grups d'edat és força equilibrada l'any 2016, amb un pes dels adults de 40 a 64 anys (50,7%) lleument superior al dels joves de 18 a 39 anys (49,3%), els quals tenen una representació similar a l'AMB (49%) i més elevada que a Catalunya (48,2%).

La major part dels emprenedors a Barcelona són de nacionalitat espanyola: representen 7 de cada 10 treballadors autònoms involucrats en les primeres etapes de la creació d'una empresa pròpia (70,9%). La participació dels estrangers (29,1%) és més elevada que la que tenen a l'AMB (27,8%) i a Catalunya (22,3%).

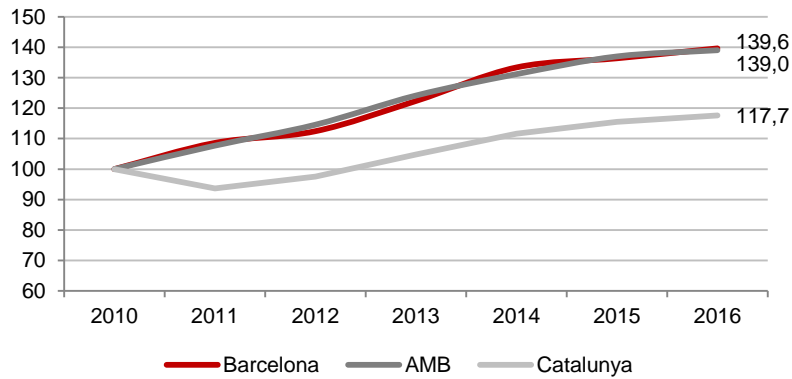
Entre 2010-2016, l'activitat emprenedora a Barcelona i a l'AMB presenta una evolució creixent, sostinguda i similar, amb un increment proper al 40%.

Taula 2. Emprenedoria a Barcelona i altres àmbits (2010-2016)

	2010	2016	Variació (%)
Barcelona	29.950	41.825	39,6
AMB	47.700	66.325	39,0
Catalunya	151.925	178.750	17,7

A Catalunya, l'any 2011, el nombre d'emprenedors va registrar una taxa de variació anual negativa i malgrat que des de llavors el ritme de creixement anual ha estat similar al de Barcelona i l'AMB, l'increment del període 2010-2016 ha resultat més moderat (+17,7%).

Gràfic 1. Evolució de l'Emprenedoria a Barcelona, AMB i Catalunya. 2010-2016

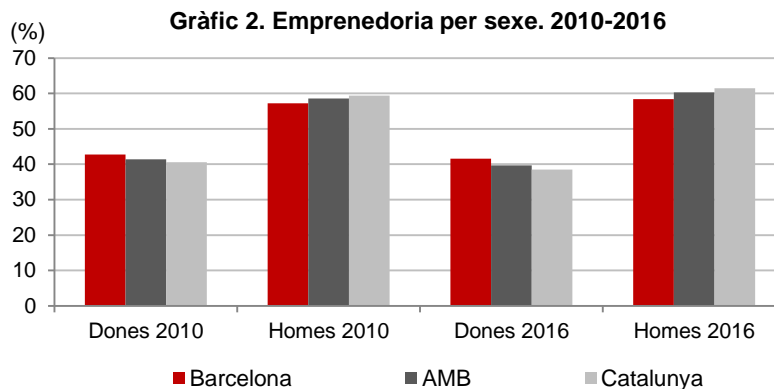

El detall per **sexe** (taula 3) mostra una evolució del nombre d'emprenedores entre 2010 i 2016 molt expansiva, especialment a Barcelona (+35,7%) i a l'AMB (+33,3%), amb increments que, tanmateix, han estat superats pels registrats pel col·lectiu masculí de més del 40% en ambdós àmbits. A Catalunya, encara que amb ritmes de creixement menys intensos, la taxa d'augment dels homes emprenedors gairebé dobra la de les dones.

Taula 3. Emprenedoria a Barcelona i altres àmbits per sexe (2010-2016)

	Dones			Homes		
	2010	2016	Var.(%)	2010	2016	Var.(%)
Barcelona	12.819	17.399	35,7	17.131	24.426	42,6
AMB	19.748	26.331	33,3	27.952	39.994	43,1
Catalunya	61.682	68.819	11,6	90.243	109.931	21,8

La major intensitat en la trajectòria a l'alça del nombre d'homes emprenedors durant aquest període ha fet que el seu pes relatiu, que ja era superior al del col·lectiu femení, hagi augmentat lleugerament tant a Barcelona com a la resta dels àmbits.

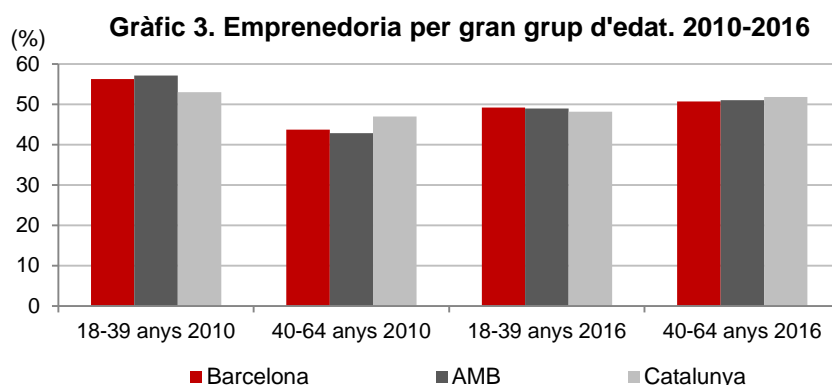
A Barcelona, les dones emprenedores representaven un 42,8% del total al 2010 i el seu pes s'ha reduït 1,2 punts el 2016. Un pes que, sent lleugerament superior al de l'AMB i Catalunya, s'ha vist reduït menys que als altres àmbits.

Posant el focus en l'edat dels emprenedors, entre els anys 2010 i 2016 augmenta tant el nombre d'emprenedors de 18 a 39 anys com els de 40 a 64 anys (taula 4), si bé l'avanç que experimenten aquests últims és molt més intens, especialment a Barcelona i l'AMB, on supera el 60%.

Taula 4. Emprenedoria a Barcelona i altres àmbits per gran grup d'edat (2010-2016)

	18 - 39 anys			40 - 64 anys		
	2010	2016	Var.(%)	2010	2016	Var.(%)
Barcelona	16.850	20.600	22,3	13.100	21.225	62,0
AMB	27.250	32.475	19,2	20.450	33.850	65,5
Catalunya	80.575	86.150	6,9	71.350	92.600	29,8

El major ritme de creixement dels adults de 40 a 64 anys durant el període analitzat ha fet que aquest grup d'edat guanyi pes relatiu fins a representar el 50,7% del total a Barcelona el 2016, en detriment dels emprenedors més joves, que redueixen la seva participació en 7 punts. Al següent apartat s'analitza amb més detall el perfil dels emprenedors a la ciutat, amb el creuament de les variables sexe i grup d'edat quinquennal.

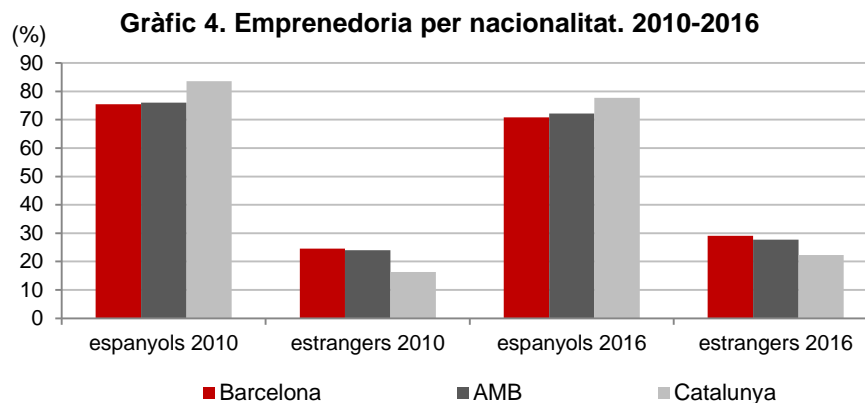

Respecte la **nacionalitat**, el nombre d'estrangers implicats en iniciatives empresarials en fase inicial ha experimentat un increment més intens entre 2010-2016 que el dels emprenedors de nacionalitat espanyola, superior al 60% a tots els àmbits territorials.

Taula 5. Emprenedoria a Barcelona i altres àmbits segons nacionalitat (2010-2016)

	espanyols			estrangers		
	2010	2016	Var.(%)	2010	2016	Var.(%)
Barcelona	22.600	29.650	31,2	7.350	12.175	65,6
AMB	36.275	47.900	32,0	11.425	18.425	61,3
Catalunya	127.050	138.925	9,3	24.875	39.825	60,1

El pes del col·lectiu d'emprenedors estrangers ha crescut més de 4 punts entre 2010 i 2016 fins a representar el 29,1% a Barcelona. A la resta d'àmbits, l'evolució dels estrangers també ha estat positiva, especialment a Catalunya, on la participació del col·lectiu augmenta prop de 6 punts, tot i que el seu pes sobre el total segueix essent més reduït que a la ciutat.

IV. PERFIL DELS EMPRENEDORS A BARCELONA

Aquest capítol analitza el perfil dels emprenedors/es residents a Barcelona l'any 2016 segons les seves característiques personals (edat, nacionalitat i nivell d'estudis) i detall per sexe; el tipus de lloc de treball que ocupen -sector d'activitat al que pertanyen- i altres aspectes relacionats amb la seva trajectòria laboral i el temps que porten desenvolupant l'activitat emprenedora.

IV.1. Característiques personals dels emprenedors

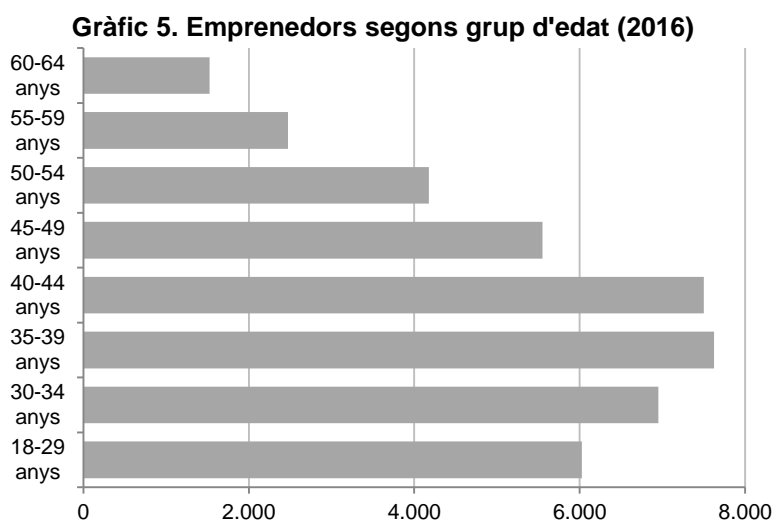
La taula 6 mostra per l'any 2016 el nombre d'emprenedors a Barcelona del segment de joves (18-29 anys) i dels adults de 30-64 anys, aquests últims amb detall del grup d'edat quinquennal.

Taula 6. Emprenedors segons grup d'edat (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)
18-29 anys	6.025	14,4	41,9	58,1
30-34 anys	6.950	16,6	43,9	56,1
35-39 anys	7.625	18,2	41,0	59,0
40-44 anys	7.500	17,9	40,7	59,3
45-49 anys	5.550	13,3	39,6	60,4
50-54 anys	4.175	10,0	45,5	54,5
55-59 anys	2.475	5,9	41,4	58,6
60-64 anys	1.525	3,6	34,4	65,6
Total	41.825	100	41,6	58,4

El pes dels homes és superior al de les dones a tots els grups, i la diferència entre sexes tan sols es redueix lleugerament al grup de 50-54 anys, quan el pes de les emprenedores arriba al 45,5% del total, 9 punts per sota el dels homes. El grup de 60-64 anys és el que presenta més desequilibri entre ambdós sexes, doncs les dones representen poc més d'un terç del total.

Les franges d'edat dels adults més joves concentren el major nombre d'emprenedors (gràfic 5) especialment entre els 35-44 anys (36,1%). Els emprenedors amb edats compreses entre els 18-39 anys representen prop de la meitat del total de Barcelona (49,3%) i la franja de 18-44 anys concentra aproximadament dos terços (67,2%).

Pel que fa a la nacionalitat dels emprenedors (taula 7), gairebé 3 de cada 10 són estrangers (29,1%) i la participació dels homes supera la de les dones tant en aquest col·lectiu com al dels espanyols. Els europeus (sense Espanya) representen el 12,9% del total, amb un pes de les dones (42,6%) lleugerament superior a la mitjana i similar al de les emprenedores espanyoles (42,2%). Els estrangers de la resta del món (16,2% del total) és el col·lectiu d'emprenedors amb major pes dels homes i una representació de les dones de només el 38,4%.

Taula 7. Emprenedors segons nacionalitat (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)
Espanya	29.650	70,9	42,2	57,8
Europa (sense Espanya)	5.400	12,9	42,6	57,4
Resta del món	6.775	16,2	38,4	61,6
Total	41.825	100	41,6	58,4

La major part dels emprenedors (dos terços del total) tenen el títol de Batxiller o equivalent o titulacions superiors, mentre que els emprenedors amb menor nivell formatiu -que

compten com a molt amb el Graduat Escolar- representen el 28,2%. En aquest últim cas, la participació del col·lectiu femení (37,8%) és inferior a la que tenen les emprenedores amb un nivell d'estudis més alt (44,5%), gairebé 3 punts superior a la mitjana.

Taula 8. Emprenedors segons nivell d'estudis (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)
Fins a Graduat Escolar o equivalent	11.775	28,2	37,8	62,2
Batxiller, equivalents o superiors	27.975	66,9	44,5	55,5
No consta	2.075	5,0	24,1	75,9
Total	41.825	100	41,6	58,4

IV.2. L'emprenedoria per sector d'activitat

La taula 9 mostra la distribució del nombre d'emprenedors per sector d'activitat, amb detall per sexe i gran grup d'edat al qual pertany el treballador autònom. Per tal de mantenir la representativitat de les dades, els sectors econòmics (CCAE-2009) de la branca de serveis es presenten agregats en cinc grans grups d'activitat.

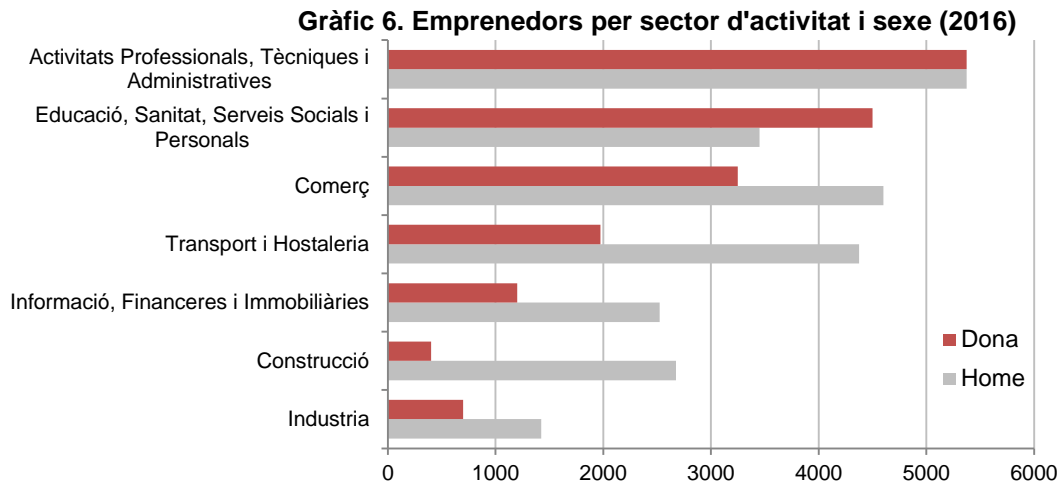
Taula 9. Emprenedors segons sector d'activitat, sexe i gran grup d'edat (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)	18-39 (%)	40-64 (%)
Indústria*	2.125	5,1	32,9	67,1	37,6	62,4
Construcció	3.075	7,4	13,0	87,0	30,1	69,9
Comerç	7.850	18,8	41,4	58,6	43,0	57,0
Transport i Hostaleria	6.350	15,2	31,1	68,9	54,3	45,7
Informació, Financeres i Immobiliàries	3.725	8,9	32,2	67,8	52,3	47,7
Activitats Professionals, Tècniques i Administratives	10.750	25,7	50,0	50,0	53,5	46,5
Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals	7.950	19,0	56,6	43,4	54,7	45,3
Total	41.825	100	41,6	58,4	49,3	50,7

(*) Nombre d'observacions inferior a 100

El sector d'activitat és un factor rellevant que pot tenir molta incidència sobre la qualitat de l'emprenedoria i les seves possibilitats de creixement. Així, les empreses industrials presenten en general un potencial d'innovació, inversió i internacionalització, superior a la resta de sectors, i formarien part dels sectors estratègics a impulsar. Tanmateix, l'emprenedoria a la construcció i especialment a la indústria és minoritària a Barcelona i està dominada pel col·lectiu d'homes de més de 40 anys.

De forma coherent amb l'estructura del teixit productiu de la ciutat, caracteritzada pel fort protagonisme dels sectors serveis, la major part dels emprenedors autònoms residents a la ciutat -un 87,6% del total- desenvolupen la seva activitat al terciari, un percentatge que és prop de 12 punts superior al del conjunt de Catalunya (75,9%), on tant la indústria com la construcció tenen més pes relatiu.

El grup d'*Activitats professionals, científiques i tècniques i d'Activitats administratives i auxiliars*, és el que concentra el major nombre d'emprenedors a Barcelona (gràfic 6), un de cada quatre (25,7%) i es caracteritza per presentar una distribució per gènere amb una participació molt equilibrada entre homes i dones, i un major pes relatiu dels treballadors joves –de 18 a 39 anys-, quatre punts per sobre de la mitjana. L'emprenedoria en aquest tipus d'activitats té un pes superior en més de 10 punts al que s'observa al conjunt de Catalunya.

El grup de les activitats d'*Educació, Sanitat, Serveis Socials, Activitats artístiques, de lleure i serveis a les persones* presenta un pes sobre el total molt similar al del sector *Comerç*, ambdós lleugerament per sota del 20%. Tanmateix, mentre que el primer es caracteritza pel predomini del col·lectiu femení (56,6%) i de l'estrat de gent jove (54,7%), el sector del *Comerç* -detall, engròs i venda i reparació de vehicles- mostra un perfil ben diferent, amb major pes dels homes (58,6%) de més de 40 anys. En relació amb Catalunya, el percentatge d'emprenedors que desenvolupen la seva activitat al *Comerç* a Barcelona és tres punts inferior, el contrari del que s'observa en el cas de *Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals*.

La presència del col·lectiu masculí és clarament superior al grup d'activitats que engloba els sectors del *Transport i Hostaleria* a Barcelona, així com al que inclou *Informació i comunicacions, Financeres i assegurances i Activitats immobiliàries*, ambdós amb una participació dels homes superior als dos terços del total d'emprenedors, i amb un pes del col·lectiu de joves (18-39 anys) superior a la mitjana. En relació amb Catalunya, el percentatge d'emprenedors als sectors del *Transport i Hostaleria* a Barcelona és gairebé 2 punts inferior, el contrari del que passa a les activitats d'*Informació i comunicacions, Financeres i Activitats immobiliàries*, que tenen un major pes a la capital.

IV.3. La trajectòria laboral dels emprenedors

D'acord amb la MCVL, la major part dels emprenedors autònoms (44,1%) han iniciat recentment la seva activitat -en els darrers 12 mesos-, mentre que en un 26,2% l'antiguitat del negoci està compresa entre els 12 i els 24 mesos i en un 21,1% va dels 2 als 3 anys. Els emprenedors que porten més temps desenvolupant l'activitat –de 3 a 3 anys i mig- i per

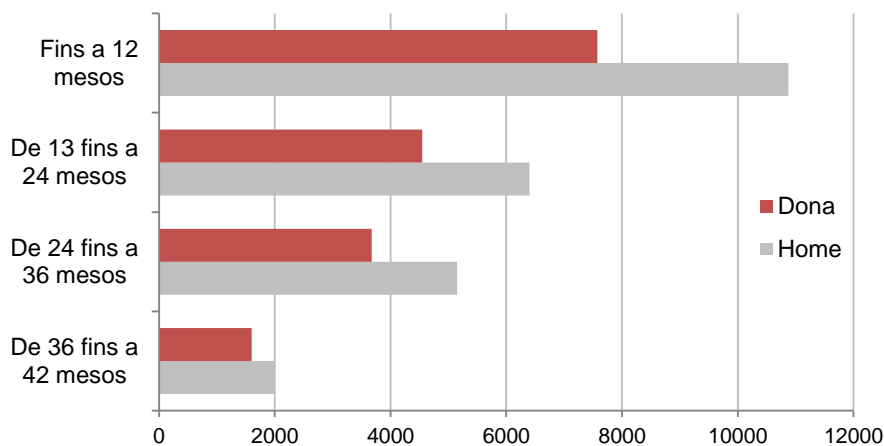
tant, estan a punt de completar l'etapa que coneixem com a nova emprenedoria, prèvia a la fase de consolidació empresarial (més de 42 mesos), representen el 8,6% del total.

Taula 10. Emprenedors segons durada de l'activitat (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)
De 36 fins a 42 mesos	3.600	8,6	44,4	55,6
De 24 fins a 36 mesos	8.825	21,1	41,6	58,4
De 13 fins a 24 mesos	10.950	26,2	41,6	58,4
Fins a 12 mesos	18.450	44,1	41,1	58,9
Total	41.825	100	41,6	58,4

Com s'observa al gràfic 7, el pes del col·lectiu masculí és superior al del femení en totes les etapes, des de la fase més inicial -que correspon als emprenedors naixents (*start up*) i emprenedors nous (*baby business*) fins a 1 any d'antiguitat- a les de major consolidació de la iniciativa empresarial. Tanmateix, la representació de les dones -que en tots els casos es situa per sobre del 40%- és relativament més elevada entre els emprenedors que porten més temps -de 3 a 3 anys i mig- involucrats en el negoci (44,4%).

Gràfic 7. Emprenedors segons durada de l'activitat (2016)

Si es considera tota la trajectòria de relació amb la Seguretat Social dels emprenedors autònoms (taula 11), veiem que un de cada dos (50,3%) acumula més de 10 episodis diferents al llarg de la seva vida laboral. Un percentatge també significatiu dels emprenedors (41,9%) ha tingut amb anterioritat altres episodis laborals (des de 2 fins a 10 en total), mentre que només pel 7,8% dels treballadors l'emprenedoria ha estat la primera i única relació amb la Seguretat Social.

Taula 11. Emprenedors segons nombre d'episodis (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)
Només un episodi	3.250	7,8	40,8	59,2
De 2 a 4 episodis	5.950	14,2	43,7	56,3
De 5 a 10 episodis	11.575	27,7	42,3	57,7
Més de 10 episodis	21.050	50,3	40,7	59,3
Total	41.825	100	41,6	58,4

Finalment, atenent al tipus d'episodis de relació amb la Seguretat Social, només un de cada 10 emprenedors han estat treballadors autònoms al llarg de tota la seva trajectòria laboral. Un 27,9% han estat amb anterioritat, a més d'autònoms, assalariats i la majoria (61,9%), han tingut també algun episodi com a perceptors de subsidis o prestacions per desocupació.

Taula 12. Emprenedors segons tipus d'episodis (2016)

	Total	(%)	Dones (%)	Homes (%)
Només autònom	4.300	10,3	37,2	62,8
Autònom i assalariat	11.650	27,9	46,1	53,9
Autònom, assalariat i desocupat	25.875	61,9	40,3	59,7
Total	41.825	100	41,6	58,4

V. L'EMPRENEDORIA A BARCELONA PER DISTRICTES

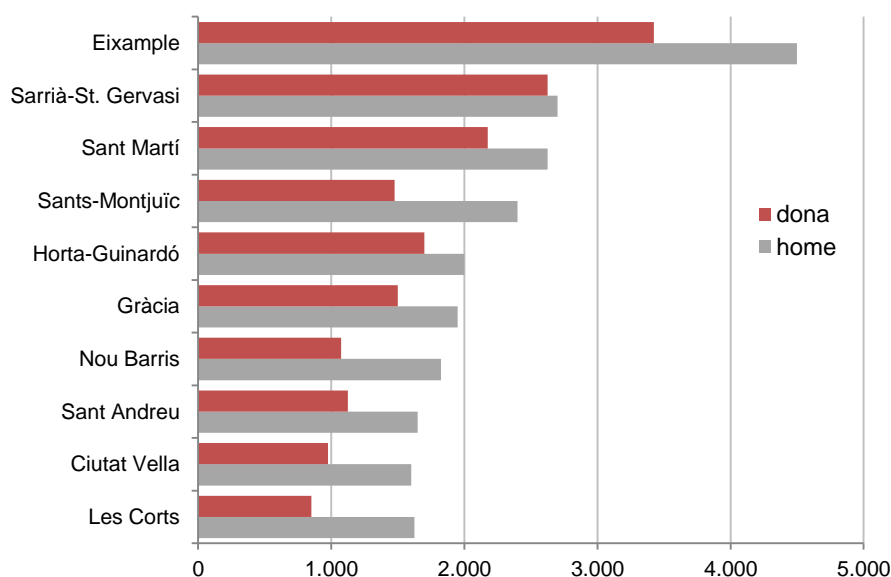
En aquest apartat es posa el focus en l'activitat emprenedora als districtes. La taula 13 presenta la distribució territorial del nombre d'emprenedors l'any 2016. L'Eixample és el districte que concentra més activitat, amb prop d'una cinquena part del total d'emprenedors de la ciutat (18,9%), xifra que multiplica per 3,2 vegades la de Les Corts, que amb un 5,9% del total tanca la banda baixa. Una distribució coherent amb el pes de la població resident.

Taula 13. Emprenedoria per districtes, sexe, gran grup d'edat i nacionalitat (2016)

	Total	(%)	Homes (%)	Dones (%)	18-39 (%)	40-64 (%)	espanyols (%)	estrangers (%)
1. Ciutat Vella	2.575	6,2	62,1	37,9	54,4	45,6	42,7	57,3
2. Eixample	7.925	18,9	56,8	43,2	55,2	44,8	71,9	28,1
3. Sants-Montjuïc	3.875	9,3	61,9	38,1	51,6	48,4	65,2	34,8
4. Les Corts	2.475	5,9	65,7	34,3	47,5	52,5	84,8	15,2
5. Sarrià-St. Gervasi	5.325	12,7	50,7	49,3	43,2	56,8	87,3	12,7
6. Gràcia	3.450	8,2	56,5	43,5	51,4	48,6	77,5	22,5
7. Horta-Guinardó	3.700	8,8	54,1	45,9	42,6	57,4	73,6	26,4
8. Nou Barris	2.900	6,9	62,9	37,1	39,7	60,3	71,6	28,4
9. Sant Andreu	2.775	6,6	59,5	40,5	50,5	49,5	76,6	23,4
10. Sant Martí	4.800	11,5	54,7	45,3	47,4	52,6	67,7	32,3
NC	2.025	4,8	76,5	23,5	58,0	42,0	35,8	64,2
BARCELONA	41.825	100	58,4	41,6	49,3	50,7	70,9	29,1

El gràfic 8 mostra els 10 districtes ordenats d'acord amb el nombre total d'emprenedors/es, amb detall per sexe. En la banda alta i després de l'Eixample es situa Sarrià-Sant Gervasi, amb una forta propensió a l'emprenedoria entre els residents al districte, ja que el pes dels autònoms involucrats en la creació d'un negoci en relació amb el total de Barcelona (12,7%) és més elevat del que li correspondria per població.

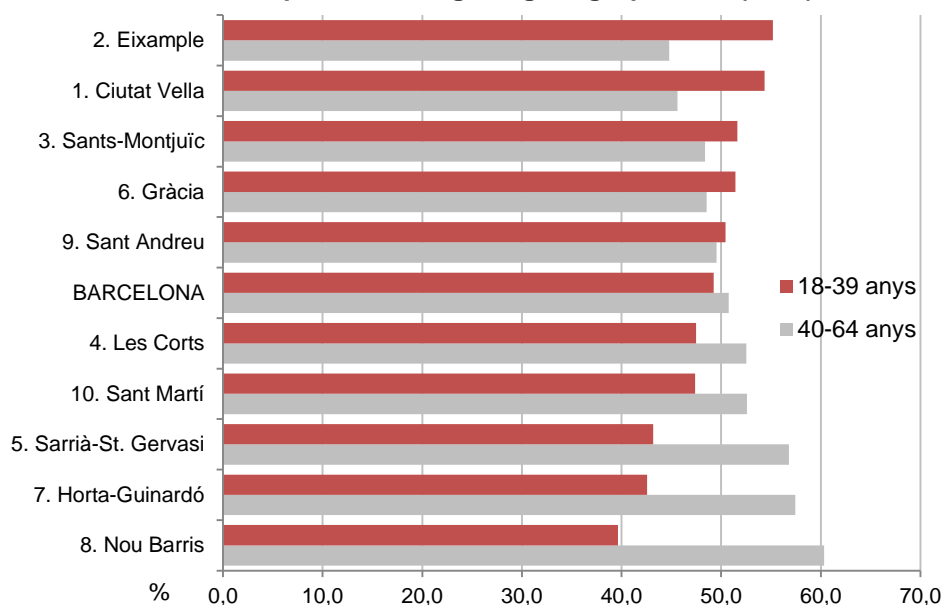
Gràfic 8 Emprenedors a Barcelona per districtes i sexe (2016)

Pel que fa a la distribució per gènere, els resultats mostren una participació dels homes superior a la de les dones a tots els districtes. La major equiparació entre el col·lectiu femení i masculí la trobem a Sarrià-Sant Gervasi, amb una participació del col·lectiu femení del 49,3%, més de 7 punts superior a la mitjana de Barcelona (41,6%).

Altres districtes amb un pes relatiu de les dones emprenedores per sobre de la mitjana són Horta-Guinardó (45,9%) i Sant Martí (45,3%), i en menor mesura Gràcia i l'Eixample, mentre que a l'altre extrem trobem Les Corts, amb el percentatge de participació femenina més baix (34,3%), doncs gairebé 2 de cada 3 emprenedors són homes (65,7%). En general, s'observa que els districtes que, juntament amb Les Corts, es troben a la banda baixa en nombre d'emprenedors/es (Ciutat Vella, Sant Andreu i Nou Barris) registren a la vegada una participació del col·lectiu femení inferior a la mitjana.

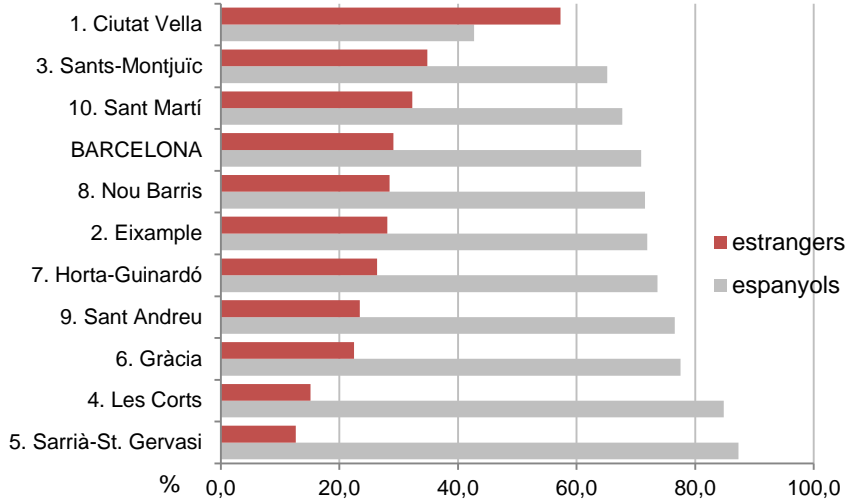
Gràfic 9 Pes dels emprenedors segons gran grup d'edat (2016)

El gràfic 9 presenta els districtes ordenats en funció del pes relatiu dels emprenedors a les dues franges d'edat considerades (de 18 a 39 anys i de 40 a 64 anys) i permet distingir dos grans grups: l'Eixample, juntament amb Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Gràcia i en menor mesura Sant Andreu, es caracteritzen pel major pes relatiu dels emprenedors més joves, mentre que a la resta del territori hi predominen els emprenedors d'edat més avançada.

L'Eixample, el districte amb el major nombre d'emprenedors de la ciutat, és també el que compta amb més emprenedors joves (55,2%), gairebé 6 punts per sobre de la mitjana de Barcelona (49,3%). De forma similar, a Ciutat Vella, el pes del col·lectiu de joves (54,4%) supera en més de 5 punts el del conjunt de la ciutat. A l'extrem oposat, a Nou Barris, la participació dels emprenedors de 18 a 39 anys (39,7%) se situa gairebé 10 punts per sota de la mitjana, i 6 de cada 10 tenen de 40 a 64 anys. El col·lectiu d'emprenedors de més edat també presenta un pes significatiu a Horta-Guinardó i Sarrià-Sant Gervasi –al voltant del 57%-, més de 6 punts superior al de Barcelona.

Gràfic 10 Pes dels emprenedors segons nacionalitat (2016)

El gràfic 10 presenta els districtes ordenats en funció del pes relatiu dels emprenedors estrangers. Ciutat Vella destaca com el districte amb un major nombre d'emprenedors estrangers (57,3%), de forma coherent amb l'estructura poblacional del districte –el pes dels estrangers respecte als residents de 18 a 64 anys supera el 50%-. Altres districtes amb un pes dels emprenedors estrangers per sobre de la mitjana⁴ són Sants-Montjuïc (34,8%) i Sant Martí (32,3%). A l'altre extrem, a Sarrià-Sant Gervasi, el pes de l'emprenedoria estrangera (12,7%) és lleugerament inferior al del la població estrangera resident (15%).

⁴ La mostra d'emprenedors per districtes inclou un 4,8% d'observacions en les que no consta el districte on resideix l'emprenedor. La major part d'aquestes observacions (64,2% del total) corresponen a emprenedors estrangers, la qual cosa pot condicionar els resultats obtinguts per districtes segons la variable nacionalitat.

VI. TAXES D'ACTIVITAT EMPRENEDORA (TAE)

Un cop feta l'aproximació a la quantificació del nombre d'emprenedors autònoms a partir de la informació de la MCVL és possible mesurar el pes de la població adulta (18 a 64 anys) involucrada en activitats empresarials en fase inicial amb la taxa d'activitat empenedora (TAE), tal com ve definida al projecte GEM (Global Entrepreneurship Monitor). A l'informe GEM s'identifica la iniciativa empresarial amb les primeres etapes del negoci (antiguitat entre 0 i 3,5 anys) i la TAE es defineix com el percentatge de persones de 18 a 64 anys que estan engegant una empresa (emprenedors naixents) o que posseeixen un negoci que ha pagat salaris no més de 42 mesos (emprenedors nous).

VI.1. TAE a Barcelona i a d'altres àmbits i ciutats

La Taxa d'Activitat Empenedora a Barcelona l'any 2016 ha estat del 4,10%, superior a la TAE de l'AMB (3,25%), Catalunya (3,76%) i Espanya (3,55%). Aquestes taxes, obtingudes a partir de l'explotació de les microdades de la MCVL -extretes dels registres de la Seguretat Social- resulten inferiors a les del projecte GEM⁵, elaborades en base a d'altres fonts d'informació, com ara enquestes a la població de 18 a 64 anys sobre percepcions d'oportunitats i intencions d'emprendre, així com també a experts de l'entorn empenedor.

Taula 14. Taxes d'Activitat Empenedora (2016)

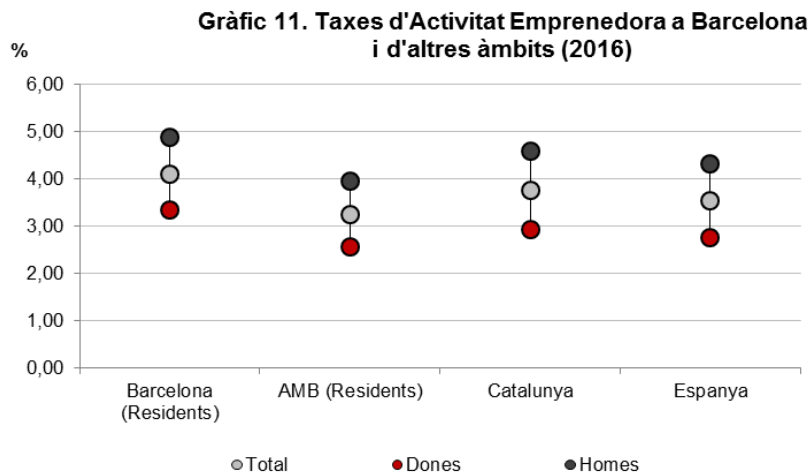
	Total	Dones	Homes
Barcelona (Residents)	4,10	3,34	4,89
AMB (Residents)	3,25	2,55	3,96
Catalunya	3,76	2,92	4,60
Espanya	3,55	2,75	4,33

Per sexe, la TAE dels homes a Barcelona (4,89%) és superior a la de les dones (3,34%), el que, com ja hem vist anteriorment, obeeix al menor pes del col·lectiu femení (41,6%) sobre el total d'emprenedors.

De forma semblant a la ciutat, també a la resta d'àmbits analitzats la TAE de les dones queda per sota la dels homes, i el diferencial entre ambdós sexes és similar al que presenta Barcelona (1,6 punts).

Adicionalment, tant les TAE dels col·lectius femení i masculí de Barcelona superen les respectives taxes per sexe de Catalunya i especialment de l'AMB, on la TAE dels homes (3,96%) es situa gairebé un punt per sota la de la capital.

⁵ Segons, el projecte GEM, de referència internacional en el camp de l'emprenedoria, l'índex TEA revela que el 2016 el 6,99% de la població adulta catalana estava involucrada en activitats empenedores en fase inicial (7,01% a la demarcació de Barcelona). El 2017 l'índex ha augmentat i es situa en el 8,03% a Catalunya (8,45% a la província).

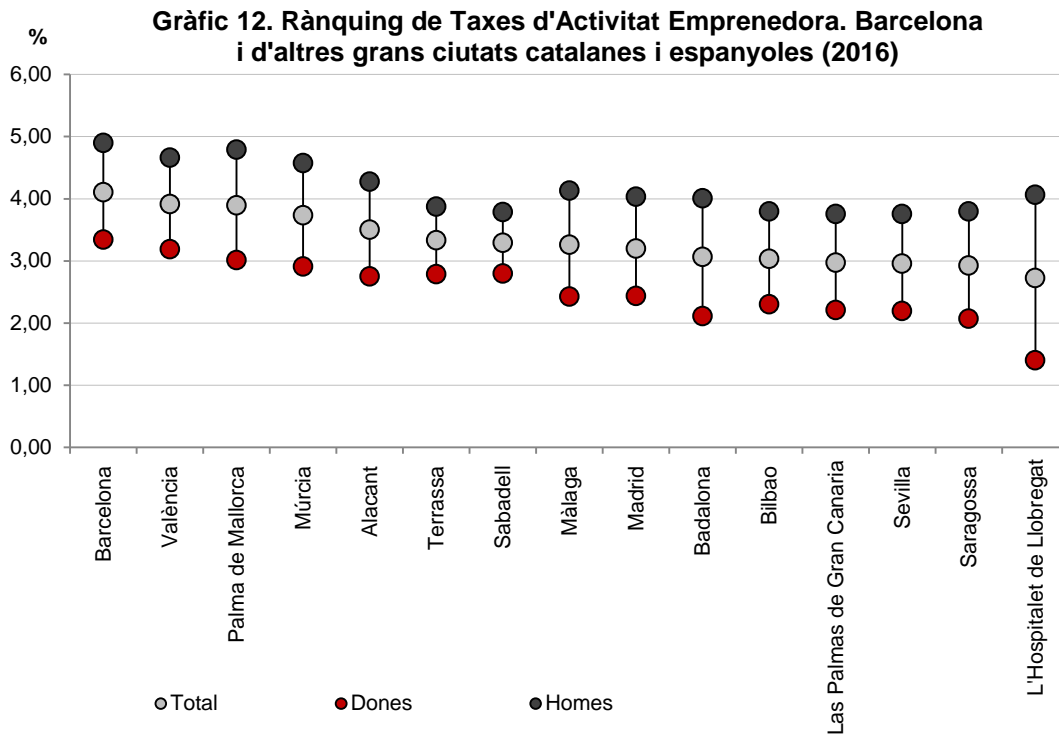

A la taula 15 es presenta l'activitat emprenedora -nombre d'emprenedors i TAE- a les grans ciutats catalanes i espanyoles. Ordenades d'acord amb el criteri de població, s'inclouen, a més de Barcelona, les deu més grans ciutats espanyoles, així com les quatre urbs catalanes amb un major nombre d'habitants, després de la capital.

Taula 15. Emprenedoria i Taxes d'Activitat Emprenedora a les grans ciutats (2016)

	Nombre d'Emprenedors	TAE Total	TAE Dones	TAE Homes
Madrid	64.175	3,20	2,43	4,03
Barcelona	41.825	4,10	3,34	4,89
València	19.575	3,91	3,19	4,66
Sevilla	12.925	2,95	2,19	3,75
Saragossa	12.050	2,92	2,07	3,80
Màlaga	11.925	3,26	2,42	4,13
Múrcia	10.575	3,73	2,91	4,57
Palma de Mallorca	10.450	3,89	3,01	4,79
Las Palmas de Gran Canaria	7.525	2,97	2,21	3,75
Bilbao	6.475	3,03	2,30	3,79
Alacant	7.400	3,50	2,75	4,27
L'Hospitalet de Llobregat	4.350	2,72	1,40	4,06
Badalona	4.175	3,06	2,11	4,00
Terrassa	4.525	3,33	2,78	3,87
Sabadell	4.275	3,29	2,80	3,79

Barcelona encapçala el rànquing d'activitat emprenedora a les grans ciutats catalanes i espanyoles (gràfic 12). La capital catalana és la ciutat que compta amb la TAE més elevada, tant del col·lectiu femení com del masculí. Darrera es troben València (3,91%), Palma de Mallorca (3,89%), Múrcia (3,73%) i Alacant (3,50%), formant un grup de grans ciutats –amb més de 300.000 habitants-, totes elles de l'arc mediterrani, i amb una forta propensió a l'emprenedoria.

Terrassa i Sabadell, amb una TAE a l'entorn del 3,3%, es situen per sobre de Màlaga (3,26%) i Madrid (3,20%) en activitat emprenedora i es caracteritzen pel relativament reduït diferencial en la TAE d'homes i dones. Badalona (3,06%) i Bilbao (3,03%) presenten una TAE similar, mentre que per sota del 3% queden Las Palmas de Gran Canaria, Sevilla, Saragossa i l'Hospitalet de Llobregat (2,72%), on es registra un fort diferencial en la TAE per sexe.

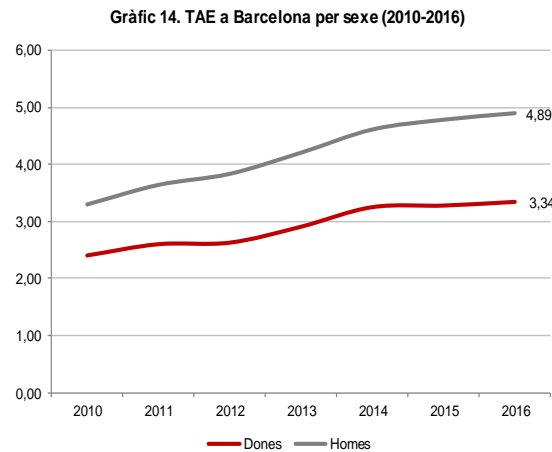
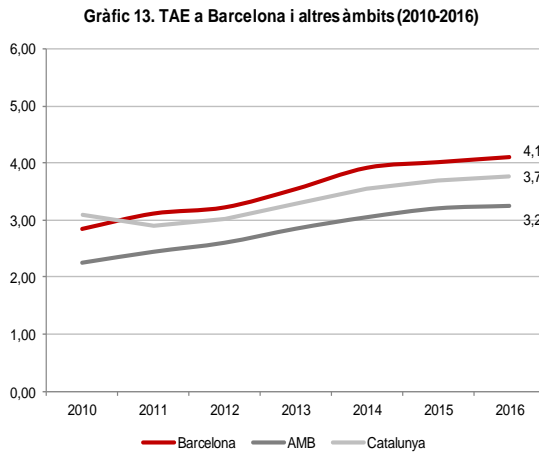
VI.2. Evolució de la TAE 2010-2016

Les taxes d'activitat emprenedora han evolucionat a l'alça al llarg del període 2010-2016, tant a Barcelona, com a l'AMB i en menor mesura a Catalunya. A Barcelona, l'augment de la TAE ha estat d'1,3 punts al conjunt del període, degut al fort ritme de creixement del nombre d'emprenedors –de gairebé el 40% entre 2010 i 2016–, i en menor mesura a la lleugera disminució de la població.

Taula 16. Evolució de la Taxa d'Activitat Emprenedora a Barcelona i altres àmbits (2010-2016)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	2,84	3,11	3,22	3,54	3,91	4,01	4,10
AMB	2,25	2,44	2,60	2,85	3,05	3,20	3,25
Catalunya	3,09	2,90	3,02	3,28	3,54	3,69	3,76

L'increment de la TAE a Barcelona els darrers anys ha estat lleugerament superior al de l'AMB -que amb una evolució similar, presenta taxes situades per sota les de la resta d'àmbits al llarg de tot el període- i més intens que al conjunt de Catalunya, on el ritme de creixement de l'activitat emprenedora ha estat relativament més moderat, després del retrocés del 2011.

Per sexe, la TAE de les dones s'ha situat per sota de la dels homes al llarg de tot el període analitzat, tant a Barcelona (gràfic 14) com a la resta d'àmbits.

Taula 17. Evolució de la TAE a Barcelona i altres àmbits (Dones)

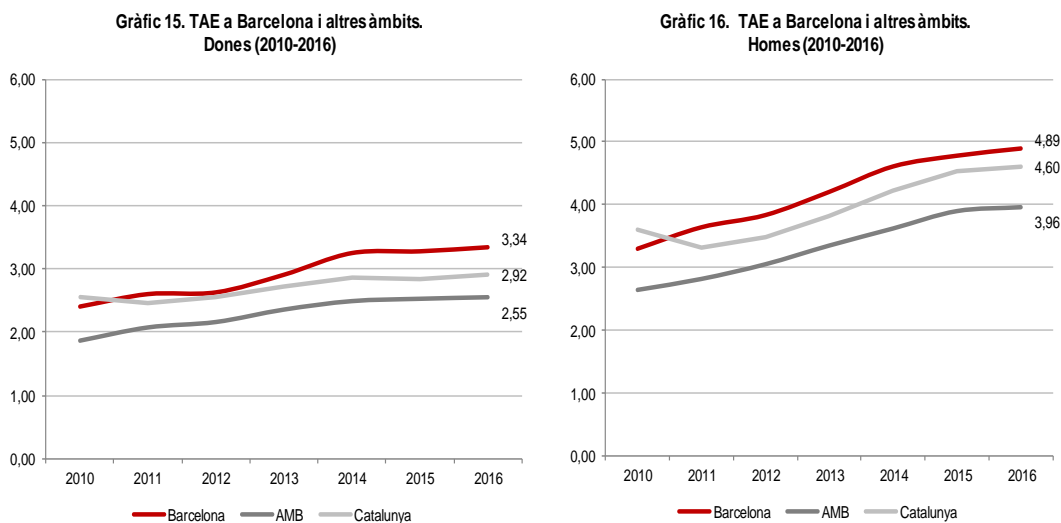
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	2,40	2,60	2,63	2,91	3,25	3,28	3,34
AMB	1,86	2,07	2,16	2,36	2,49	2,53	2,55
Catalunya	2,55	2,46	2,55	2,73	2,85	2,84	2,92

Si bé tant el col·lectiu femení com el masculí presenten una positiva evolució de l'activitat emprenedora entre 2010 i 2016, la TAE dels homes ha crescut amb més intensitat (1,6 punts a Barcelona) que la del femení (0,9 punts) de manera que el diferencial entre ambdós sexes ha tendit a eixamplar-se, de forma similar a tots els àmbits.

Taula 18. Evolució de la TAE a Barcelona i altres àmbits (Homes)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	3,30	3,64	3,83	4,20	4,61	4,78	4,89
AMB	2,64	2,81	3,05	3,35	3,62	3,90	3,96
Catalunya	3,60	3,32	3,49	3,82	4,22	4,53	4,60

Com es pot veure als gràfics 15 i 16, les taxes femenines, especialment a Barcelona i l'AMB, assoleixen el 2016 els nivells que ja tenien les taxes masculines el 2010.

Per altra banda, tant la TAE del col·lectiu femení com la del col·lectiu masculí presenten una alça més intensa a Barcelona i se situen per sobre de les de la resta d'àmbits a tot el període estudiat, amb l'excepció de l'any 2010, quan l'activitat emprenedora al conjunt de Catalunya va ser superior.

Posant el focus a l'edat dels emprenedors, la TAE dels joves de 18 a 39 anys (4,41% l'any 2016) s'ha situat per sobre la dels adults de 40 a 64 anys al llarg del període 2010-2016, tant a Barcelona com a la resta d'àmbits.

Taula 19. Evolució de la TAE a Barcelona i altres àmbits (18 - 39 anys)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	3,21	3,58	3,72	3,98	4,46	4,36	4,41
AMB	2,57	2,85	3,03	3,20	3,39	3,54	3,56
Catalunya	3,26	3,31	3,46	3,72	3,97	4,09	4,14

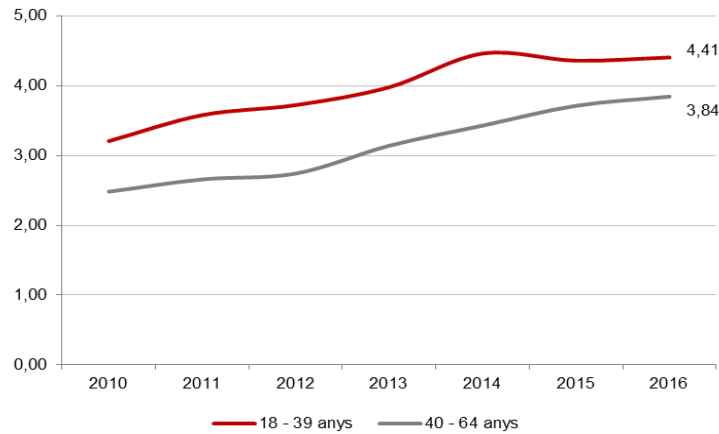
Tant la TAE del col·lectiu d'emprenedors joves com la dels adults mostren una tendència a l'alça a Barcelona entre 2010 i 2016, si bé la TAE dels emprenedors de 40 a 64 anys registra un creixement lleugerament més intens (1,4 punts) que el que presenta la TAE dels joves (1,2 punts).

Taula 20. Evolució de la TAE a Barcelona i altres àmbits (40 - 64 anys)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	2,48	2,66	2,74	3,14	3,43	3,71	3,84
AMB	1,94	2,05	2,20	2,53	2,75	2,92	3,00
Catalunya	2,91	2,50	2,61	2,89	3,18	3,37	3,47

D'aquesta forma -com es pot veure al gràfic 17- el diferencial entre ambdós col·lectius al llarg del període ha tendit a reduir-se lleugerament a Barcelona. El mateix ha passat a l'AMB, però no així al conjunt de Catalunya, on la TAE dels adults de 40 a 64 anys ha augmentat menys que la dels joves, i el diferencial entre ambdós col·lectius ha augmentat lleugerament.

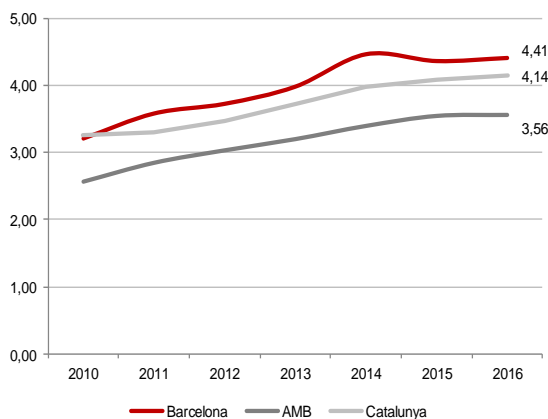
Gràfic 17. TAE a Barcelona per gran grup d'edat (2010-2016)

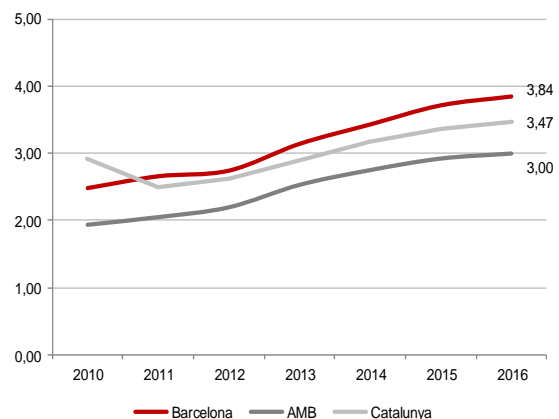
De forma similar a l'evolució de la TAE per sexe, tant la TAE del col·lectiu d'emprenedors joves (18 a 39 anys) com la dels adults (40 a 64 anys) presenten una alça més intensa a Barcelona que a l'AMB i a Catalunya.

Com es pot veure als gràfics 18 i 19, tant la TAE del col·lectiu de 18 a 39 anys com la dels emprenedors més grans de Barcelona se situen per sobre de les taxes de la resta d'àmbits a tot el període estudiat, amb l'excepció de l'any 2010, quan l'activitat emprenedora al conjunt de Catalunya va ser superior, especialment entre el col·lectiu de 40 a 64 anys.

Gràfic 18. TAE a Barcelona i altres àmbits (18 - 39 anys)

Gràfic 19. TAE a Barcelona i altres àmbits (40 - 64 anys)

Pel que fa a la TAE segons la nacionalitat dels emprenedors, la població estrangera mostra més activitat emprenedora que els residents espanyols, al llarg de tot el període, i tant a Barcelona com a la resta d'àmbits, amb l'única excepció de l'any 2010 a Catalunya, on la TAE dels estrangers va ser superada per la dels emprenedors espanyols.

Taula 21. Evolució de la TAE a Barcelona i altres àmbits (residents espanyols)

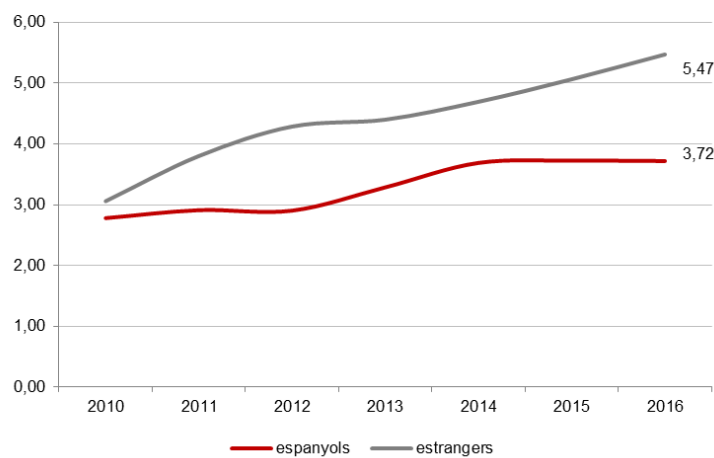
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	2,78	2,91	2,90	3,29	3,69	3,72	3,72
AMB	2,14	2,23	2,31	2,61	2,78	2,87	2,87
Catalunya	3,19	2,88	2,98	3,22	3,43	3,49	3,51

Si bé la TAE dels espanyols presenta una evolució positiva entre 2010 i 2016, la TAE dels estrangers registra un creixement molt més intens (2,4 punts a Barcelona) i el diferencial entre ambdós col·lectius al llarg del període ha tendit a eixamplar-se, tant a Barcelona (gràfic 20) com a la resta d'àmbits.

Taula 22. Evolució de la TAE a Barcelona i altres àmbits (residents estrangers)

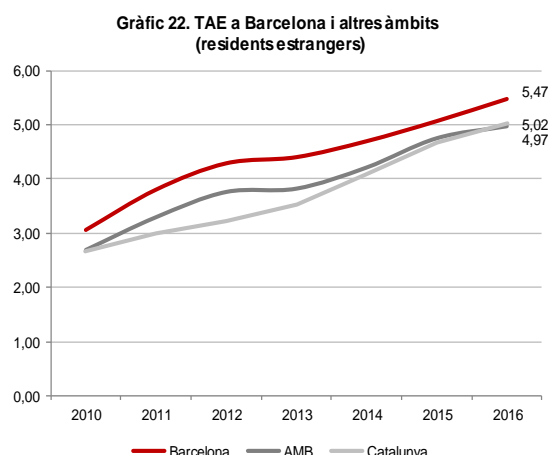
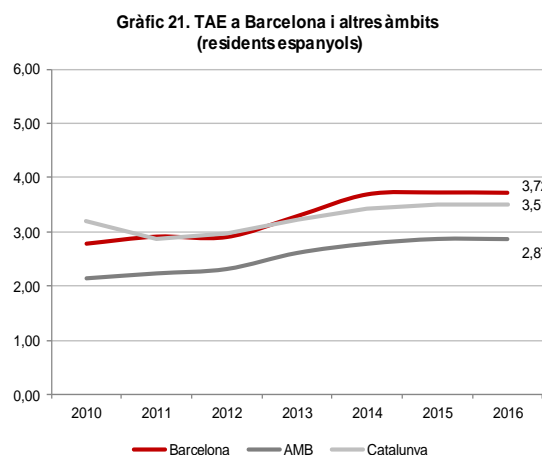
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Barcelona	3,06	3,80	4,29	4,40	4,69	5,07	5,47
AMB	2,69	3,29	3,76	3,82	4,21	4,75	4,97
Catalunya	2,66	2,99	3,23	3,53	4,08	4,68	5,02

Gràfic 20. TAE a Barcelona segons nacionalitat (2010-2016)

La TAE del col·lectiu d'estrangers de Barcelona s'ha mantingut per sobre de la de l'AMB i Catalunya durant tot el període, amb un ritme de creixement similar a tots tres àmbits (gràfic 22).

Pel que fa al col·lectiu d'emprenedors espanyols, la TAE de Barcelona s'ha situat per sobre de la de l'AMB al llarg de tot el període (gràfic 21). En relació amb Catalunya, en canvi, s'observa un diferencial més reduït. L'increment de la TAE dels emprenedors de nacionalitat espanyola a Barcelona entre 2010 i 2016 ha estat superior al de la resta d'àmbits, especialment al de Catalunya, que partint d'una TAE superior a l'inici del període, des de 2014 se situa per sota.

VI.3. TAE segons les característics personals dels emprenedors

La taula 23 mostra la TAE del segment d'emprenedors joves de Barcelona (18-29 anys) i la dels adults de 30 a 64 anys -amb detall del grup d'edat quinquennal- per sexe.

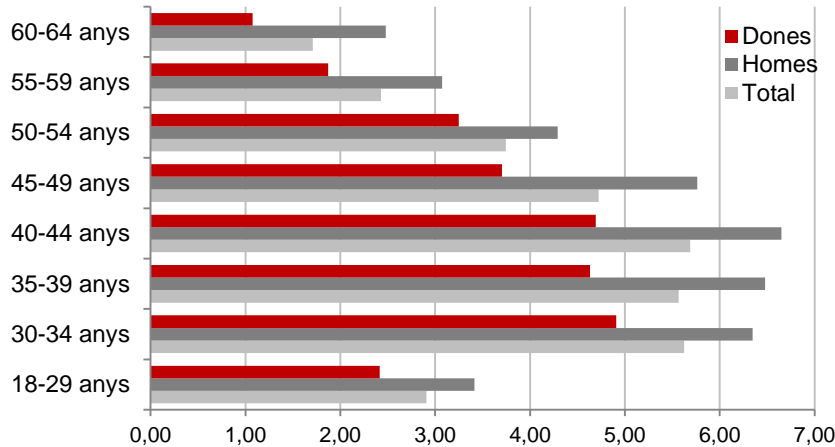
Taula 23. TAE a Barcelona segons grup d'edat (2016)

	Total	Dones	Homes
18-29 anys	2,91	2,41	3,41
30-34 anys	5,62	4,91	6,35
35-39 anys	5,57	4,63	6,48
40-44 anys	5,69	4,69	6,65
45-49 anys	4,72	3,70	5,76
50-54 anys	3,74	3,25	4,29
55-59 anys	2,43	1,87	3,07
60-64 anys	1,71	1,07	2,48
Total	4,10	3,34	4,89

L'activitat emprenedora es concentra en major mesura a les franges d'edat dels adults més joves, fonamentalment entre els 30 i 44 anys (gràfic 23), amb taxes TAE mitjanes superiors al 5,5%, que depassen el 6% en el cas del col·lectiu masculí (prop del 5% les dones). En canvi, la població de més edat és menys propensa a l'emprenedoria, i la TAE mitjana més reduïda es presenta entre els emprenedors d'edat compresa entre els 60 i 64 anys (1,71%).

La TAE del col·lectiu femení és inferior a les dels homes a totes les franges d'edat, amb una diferència entre ambdós sexes de com a mínim un punt percentual. El diferencial més gran en la propensió a l'emprenedoria entre homes i dones s'observa entre els adults de 35 a 49 anys, i especialment entre els de 45-49 anys, quan la TAE del col·lectiu masculí supera en més de 2 punts la del col·lectiu femení.

Gràfic 23. TAE a Barcelona segons grup d'edat (2016)

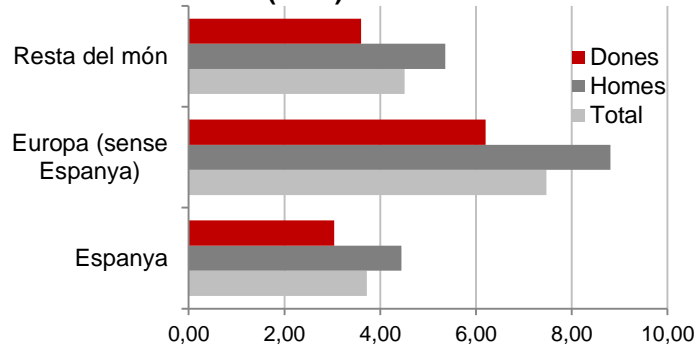
A la taula 24 es presenten les TAE segons nacionalitat a Barcelona, per sexe. Les taxes més elevades les registra el col·lectiu d'emprenedors europeus -7,47% de mitjana-, assolint un 8,81% la TAE dels homes. Les taxes mitjanes dels estrangers de la resta del món són més reduïdes que les dels europeus, però també superen les TAE dels emprenedors de nacionalitat espanyola, tant les dels homes com les de les dones.

Taula 24. TAE a Barcelona segons nacionalitat (2016)

	Total	Dones	Homes
Espanya	3,72	3,04	4,44
Europa (sense Espanya)	7,47	6,20	8,81
Resta del món	4,51	3,60	5,36
Total	4,10	3,34	4,89

La TAE dels homes és superior a la de les dones tant entre els emprenedors estrangers com entre els espanyols, si bé aquests presenten el diferencial més petit entre ambdós sexes. La TAE del col·lectiu d'homes estrangers de la resta del món és prop de 2 punts superior a la del col·lectiu femení, i la diferència més elevada es presenta entre els emprenedors europeus, amb una TAE dels homes superior en 2,6 punts a la de les dones, que assoleix el 6,20%.

Gràfic 24. TAE a Barcelona segons nacionalitat (2016)

VI.4. TAE a Barcelona per districtes

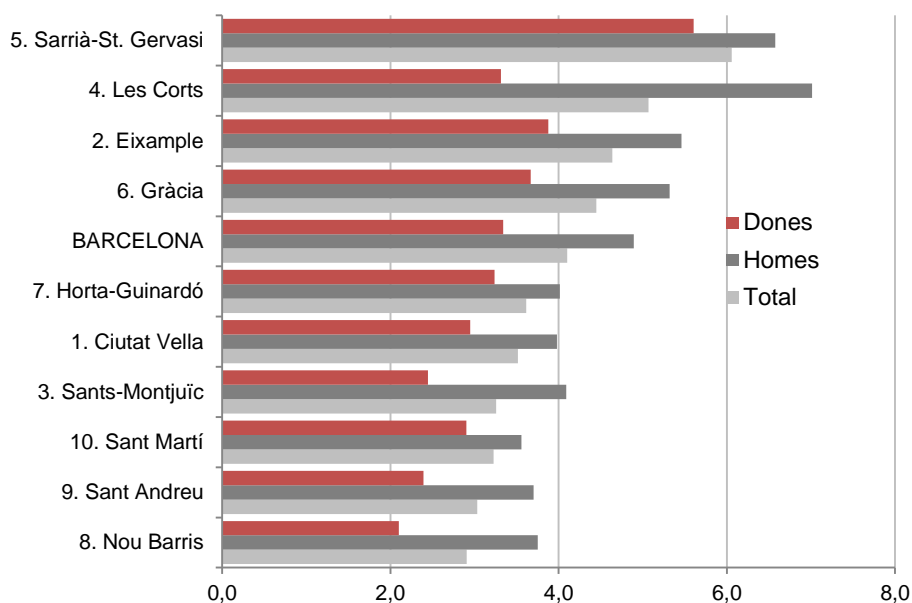
En aquest apartat es presenta la Taxa d'Activitat Emprenedora als districtes, amb detall per sexe, gran grup d'edat i nacionalitat dels emprenedors autònoms.

Taula 25. Taxes d'Activitat Emprenedora per districtes, sexe, gran grup d'edat i nacionalitat (2016)

	Total	Dones	Homes	18-39 anys	40-64 anys	Espanyols	Estrangers
1. Ciutat Vella	3,52	2,95	3,98	3,39	3,67	3,07	3,94
2. Eixample	4,64	3,88	5,46	5,38	3,97	4,44	5,24
3. Sants-Montjuïc	3,26	2,45	4,09	3,61	2,95	2,78	4,78
4. Les Corts	5,07	3,31	7,01	5,48	4,74	5,05	5,15
5. Sarrià-St. Gervasi	6,06	5,60	6,58	6,04	6,08	6,22	5,13
6. Gràcia	4,45	3,67	5,32	4,76	4,16	4,34	4,86
7. Horta-Guinardó	3,62	3,24	4,01	3,56	3,66	3,16	6,09
8. Nou Barris	2,91	2,10	3,75	2,62	3,13	2,58	4,28
9. Sant Andreu	3,03	2,39	3,70	3,55	2,64	2,72	4,83
10. Sant Martí	3,23	2,90	3,56	3,49	3,02	2,72	5,32
BARCELONA	4,10	3,34	4,89	4,41	3,84	3,72	5,47

El gràfic 25 mostra els 10 districtes ordenats d'acord amb la Taxa d'Activitat Emprenedora (TAE) total. Encapçalant el rànquing es situa Sarrià-Sant Gervasi (TAE de 6,06%), el districte que compta amb el major nombre total d'emprenedors per darrera només de l'Eixample. El segueix Les Corts, amb una TAE també superior al 5%. L'Eixample i Gràcia també es situen per sobre de la mitjana de Barcelona, mentre que per sota hi ha un grup de 5 districtes amb una TAE que va del 3,03% (Sant Andreu) al 3,62% (Horta-Guinardó). Tanca la classificació Nou Barris amb la TAE més reduïda, per sota del 3%.

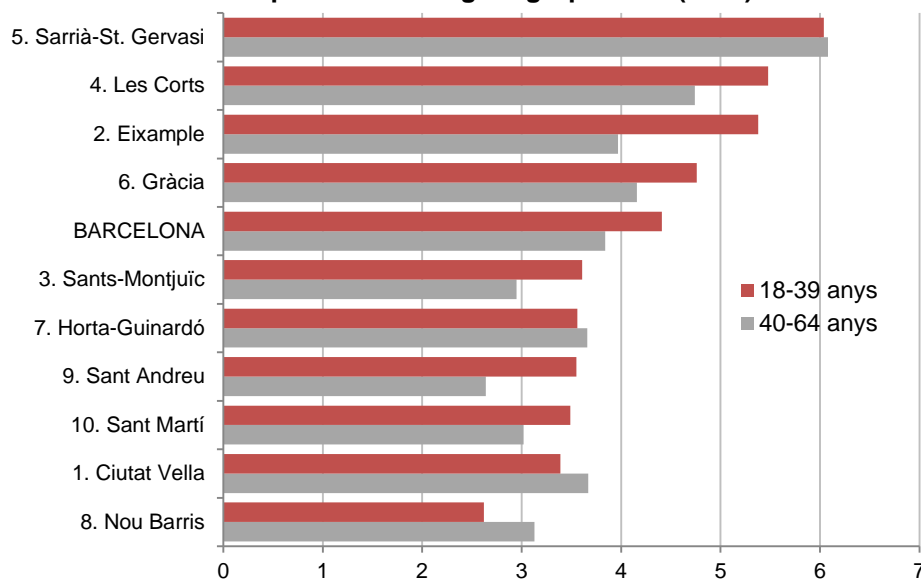
Gràfic 25. Taxes d'Activitat Emprenedora per districtes i sexe (2016)

La TAE de les dones és inferior a la dels homes a tots els districtes, i les més reduïdes les trobem a Nou Barris (2,10%) i a Sant Andreu (2,39%). Tanmateix, a Sarrià-Sant Gervasi, la forta propensió a l'emprenedoria dels residents es dona a ambdós sexes, i la TAE del col·lectiu femení (5,60%), la més elevada de la ciutat (2,3 punts superior a la mitjana), és només 1 punt inferior a la dels homes. Altres districtes amb el diferencial en la TAE per sexe relativament reduït són Sant Martí, Horta-Guinardó i Ciutat Vella, mentre que el diferencial més elevat correspon a Les Corts, on la TAE del col·lectiu masculí, la més alta de la ciutat (7,01%), més que dobla la del col·lectiu femení (3,31%).

A la major part dels districtes, el pes dels emprenedors més joves (18-39 anys) és superior al dels de més edat (40-64 anys). Al gràfic 26 es presenten els districtes ordenats de major a menor TAE dels emprenedors de 18 a 39 anys. Per sobre de la mitjana de Barcelona, l'ordenació es manté idèntica al rànquing segons la TAE total: Sarrià-Sant Gervasi es situa al capdavant (6,04%) superant Les Corts, l'Eixample -TAE a prop del 5,5%- i Gràcia -per sota del 5%-. Per sota de la mitjana trobem un grup de cinc districtes amb la TAE dels emprenedors de 18 a 39 anys situada al voltant del 3,5%, entre el 3,39% de Ciutat Vella i el 3,61% de Sants-Montjuïc. El valor de la TAE de 18-39 anys més allunyat de la mitjana torna a ser el de Nou Barris (2,62%).

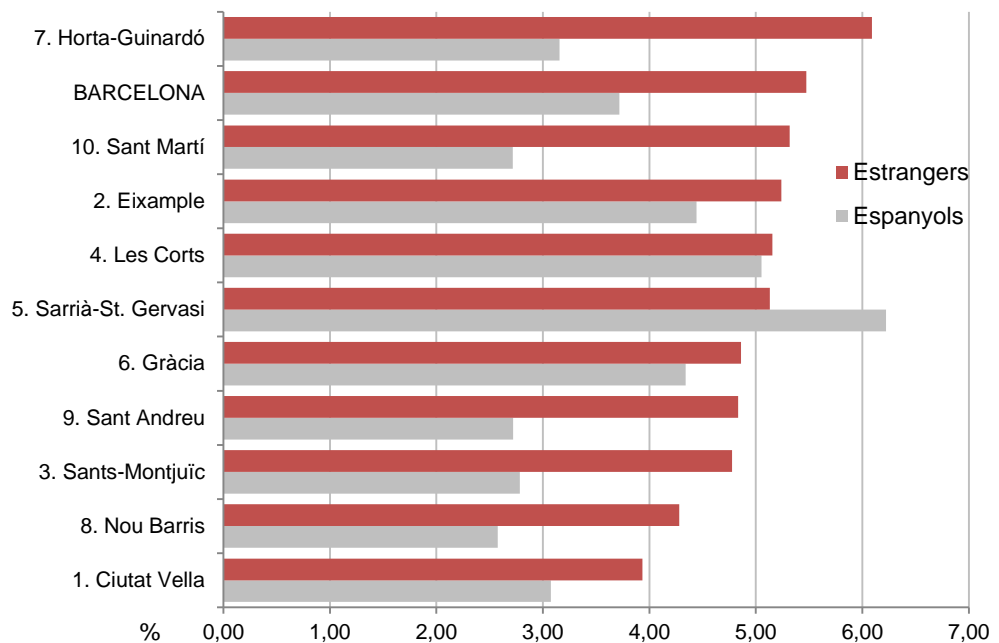
Gràfic 26. TAE per districtes i gran grup d'edat (2016)

A Nou Barris, juntament amb Ciutat Vella i en menor mesura a Horta-Guinardó, la TAE dels adults de 40 a 64 anys és lleugerament superior a la dels joves. A Sarrià-Sant Gervasi és on trobem la major equiparació en les taxes d'ambdós grups d'edat, mentre que a la resta de districtes la TAE dels joves és més elevada, i és a l'Eixample on el diferencial respecte a la TAE dels adults és més gran.

Al gràfic 27 els districtes s'ordenen de major a menor TAE de la població estrangera. La TAE dels emprenedors autònoms estrangers és superior a la dels espanyols a tots els districtes, amb l'única excepció de Sarrià-Sant Gervasi.

Gràfic 27. Taxes d'Activitat Emprenedora per districtes i nacionalitat (2016)

Horta-Guinardó presenta la TAE de la població estrangera més alta de la ciutat (6,09%), amb un diferencial de prop de 3 punts respecte a la TAE dels espanyols (3,16%). En aquest districte, el pes de la emprenedoria estrangera (26,4%) és inferior a la mitjana de Barcelona, i és el relativament reduït nombre d'estrangers residents (15,6% de la població de 18 a 64 anys) el factor determinant en l'elevada TAE dels estrangers⁶.

Altres districtes amb una elevada TAE dels estrangers són Sant Martí (5,32%) –on el diferencial respecte a la TAE dels espanyols és de 2,6 punts-, l'Eixample (5,24%) i Les Corts (5,15%). En aquest darrer districte és on s'observa la major equiparació en la propensió a l'emprenedoria entre espanyols i estrangers.

Sarrià-Sant Gervasi és l'únic districte on trobem una TAE de la població espanyola (6,22%), superior a la TAE dels estrangers (5,13%). A la resta de districtes, la TAE dels estrangers es mou entre el 4,86% de Gràcia i el 3,94% de Ciutat Vella, que tanca l'ordenació, tot i ser un dels tres districtes amb major nombre d'emprenedors estrangers, com a resultat de la seva estructura poblacional.

⁶ Com ja s'ha esmentat anteriorment, els resultats per districtes segons la nacionalitat dels residents poden presentar un cert biaix per l'existència d'un 4,8% d'observacions de la mostra on no consta el districte de residència de l'emprenedor, les quals majoritàriament (64%) corresponen a emprenedors estrangers.

VII. NOTA METODOLÒGICA

VII.1. Concepte i delimitació de l'emprenedor

El punt de partida clau en l'estudi de l'emprenedoria és la definició de l'emprenedor. En contrast amb altres conceptes emergents de l'anàlisi econòmic i social, es troba en aquest cas una tradició molt clara i identificable a la qual resulta convenient fer alguna referència.

La primera vegada que apareix el terme "entrepreneur" va ser a l'obra de Richard Cantillon *Essai Sur la Nature du Commerce en Général* (1755). Al text de Cantillon l'emprenedor és la persona que compra productes a preu conegut per vendre'ls a preus desconeguts. Per tant, el concepte queda vinculat a la idea d'una activitat amb risc o incertesa. Posteriorment Jean Bastiste Say al 1821 defineix l'emprenedor com l'organitzador dels factors de producció (capital i treball), és a dir, com a un empresari. Amb aquestes dues aproximacions l'emprenedor és un empresari que gestiona els factors de producció buscant oportunitats en el mercat, en un entorn d'incertesa. Encara que al llarg del temps es troben altres contribucions, una tercera aportació molt rellevant al concepte d'emprenedoria la va fer al 1911 l'economista Joseph A. Shumpeter, pel qual l'emprenedor és una persona innovadora, que modifica els mètodes de producció anteriors i promou nous sistemes de producció o nous productes.

Amb aquests tres precedents és possible identificar tres aspectes determinants en la definició d'emprenedor:

- 1) persona que assumeix la incertesa
- 2) persona que organitza recursos productius
- 3) persona innovadora

Encara que aquestes tres dimensions de l'emprenedoria han estat acceptades en la definició predominant d'emprenedor al llarg del segle XX, en l'actualitat des de les institucions s'ha prioritzat un concepte d'emprenedoria inclusiva: la idea de que aquesta activitat és clau en la generació de treball i en la superació de situacions de desocupació i de desigualtat. Aquesta nova concepció d'emprenedoria, que ha propiciat l'interès per l'emprenedor per necessitat, ha relegat la condició de ser necessàriament "innovador" per part de l'emprenedor, de forma que aquest passa a ser bàsicament un organitzador de recursos que decideix portar a terme la seva nova activitat en un entorn d'incertesa.

La delimitació actual del concepte d'emprenedor s'ajusta bé a la figura de l'autònom "recent". El que cal en un segon pas és determinar com es defineix quantitativament el qualificatiu de "recent".

En aquest punt es pot fer referència al treball de Paul Reynolds *Global Entrepreneurship Monitor: Data Collection Design and Implementation 1998-2003*⁷, que va ser l'anàlisi que va fixar la major part de la metodologia del projecte GEM. En aquest estudi Reynolds va identificar quatre etapes en el procés de l'emprenedoria, segons el diagrama adjunt:

⁷ Publicat a *Small Business Economics* (2005).

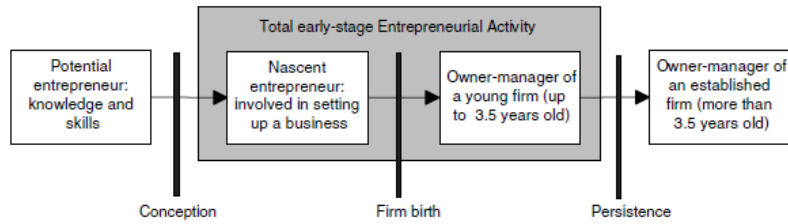

Figure 2. The entrepreneurial process and GEM operational definitions.

Les fases són:

- Emprenedoria potencial
- Emprenedoria naixent (start up, fins a tres mesos)
- Emprenedoria nova (young firm)
- Consolidació empresarial

Aquest esquema s'ha conservat fins a l'actualitat en els informes GEM. En aquest estudi s'aproxima de forma conjunta l'emprenedoria de la segona i tercera etapes. En canvi, s'exclou l'emprenedoria potencial (primera etapa) i la dels empresaris consolidats (quarta etapa).

Un aspecte important d'aquest esquema és la frontera entre els emprenedors nous i els empresaris consolidats, que és fixa en 42 mesos, és a dir, fins als 3 anys i mig. La fixació d'aquest termini segons Reynolds es deriva també de consideracions operatives i conceptuals. Conceptualment la major part dels estudis marquen com termini de supervivència de les noves empreses entre els 4 i els 5 anys. Operativament Reynolds recorda que les enquestes del projecte GEM es fan a mitjans d'any, de forma que la vida de les empreses que es capta és de 1,5 anys, 2,5 anys, 3,5 anys. A partir d'aquí afirma que el període temporal menor pel qual es genera prou mostra és el de 3,5 anys. Per aquest motiu acaba amb la conclusió que els 42 mesos són un termini adequat a la vista del trade-off entre consideracions operatives i conceptuals. En l'actualitat aquest termini està força consolidat i predomina clarament en els estudis internacionals sobre el fenomen de l'emprenedoria.

VII.2. Tractament estadístic per mesurar l'emprenedoria

La informació s'obté de l'explotació de la Mostra Contínua de Vides Laborals (MCVL). Aquest arxiu està disponible gràcies a un acord entre l'INE, la Seguretat Social i l'Agència Estatal d'Administració Tributària. La MCVL és una mostra aleatòria del 4% de les dades individualitzades anonimitzades de la Seguretat Social, complementada amb dades de Padró i de les retencions de l'IRPF.

L'aprofitament estadístic es fa seguint el següent procés:

a) Al fitxer d'episodis o vincles amb la Seguretat Social es seleccionen aquells que estan vigents a finals de 2016 (31/12/2016). Es seleccionen els episodis de tots els règims de cotització.

- b) Es forma un arxiu amb un únic registre per a cada persona. En cas d'existir més d'un episodi vigent a finals de 2016 es selecciona l'episodi principal definit com el que té més durada.
- c) Es seleccionen només els treballadors que estan en règim d'autònom a l'episodi principal.
- d) L'anterior fitxer, que és un fitxer de treballadors autònoms, es filtra de forma que només queden els treballadors autònoms amb una antiguitat no superior a 42 mesos.
- e) L'anterior fitxer es transforma en un fitxer de persones residents a Barcelona de 18 a 64 anys .
- f) El mostreig de la MCVL és un aleatori simple. S'aplica l'elevació com a inversa de la fracció de mostreig. Com aquesta fracció a la MCVL és un 4%, l'elevació és de 25 en tots els registres.

Finalment, pel càlcul de la Taxa d'Activitat Emprenedora (TAE) s'ha fet servir informació per a diferents col·lectius (per edat, nacionalitat, sexe) del Departament d'Estadística i difusió de dades de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona.

VIII. DIMENSIÓ DE LES MOSTRES

Taula 1.1 MOSTRA. Emprenedors per edat i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
Edat	Total	1673	977	696
	18 a 29 anys	241	140	101
	30 a 34 anys	278	156	122
	35 a 39 anys	305	180	125
	40 a 44 anys	300	178	122
	45 a 49 anys	222	134	88
	50 a 54 anys	167	91	76
	55 a 59 anys	99	58	41
	60 a 64 anys	61	40	21

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.2 MOSTRA. Emprenedors per nacionalitat i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
Nacionalitat	Total	1673	977	696
	Espanya	1186	686	500
	Estranger	487	291	196

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.3 MOSTRA. Emprenedors per nivell d'estudis i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
Nivell d'estudis	Total	1673	977	696
	Fins a Graduat Escolar o equivalent	471	293	178
	Batxiller, equivalents o superiors	1119	621	498
	No consta	83	63	20

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.4 MOSTRA. Emprenedors per sector d'activitat i sexe. Brcelona 2016

		Total	Home	Dona
Agrupacions d'activitat	Total	1673	977	696
	Indústria i Construcció	208	164	44
	Comerç	314	184	130
	Transport i Hostaleria	254	175	79
	Informació, Financeres i Immobiliàries	149	101	48
	Activitats Professionals, Tècniques i Administratives	430	215	215
	Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals	317	137	180
	No consta	1	1	0

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.5 MOSTRA. Emprenedors per sector d'activitat i edat

		Total	18 a 39 anys	40 a 64 anys
Agrupacions d'activitat	Total	1673	824	849
	Indústria i Construcció	208	69	139
	Comerç	314	135	179
	Transport i Hostaleria	254	138	116
	Informació, Financeres i Immobiliàries	149	78	71
	Activitats Professionals, Tècniques i Administratives	430	230	200
	Educació, Sanitat, Serveis Socials i Personals	317	173	144
	No consta	1	1	0

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.6 MOSTRA. Emprenedors per temps d'activitat i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
Mesos Activitat	Total	1673	977	696
	De 37 a 42 mesos	144	80	64
	De 25 a 36 mesos	353	206	147
	De 13 a 24 mesos	438	256	182
	Fins a 12 mesos	738	435	303

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.7 MOSTRA. Emprenedors per trajectòria laboral i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
TIPUS	Total	1673	977	696
	Episodis només d'autònom	172	108	64
	Episodis d'autònom i d'assalariat	466	251	215
	Episodis d'autònom, d'assalariat i desocupat	1035	618	417

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 1.8 MOSTRA. Emprenedors per nombre d'episodis amb la SS i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
EPISODIS_C	Total	1673	977	696
	Només un episodi	130	77	53
	De 2 a 4 episodis	238	134	104
	De 5 a 10 episodis	463	267	196
	Més de 10 episodis	842	499	343

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 2.1 MOSTRA. Emprenedors per districtes i sexe. Barcelona 2016

		Total	Home	Dona
Districte	Total	1673	977	696
	Ciutat Vella	103	64	39
	Eixample	317	180	137
	Sants-Montjuïc	155	96	59
	Les Corts	99	65	34
	Sarrià-St. Gervasi	213	108	105
	Gràcia	138	78	60
	Horta-Guinardó	148	80	68
	Nou Barris	116	73	43
	Sant Andreu	111	66	45
	Sant Martí	192	105	87
	No consta	81	62	19

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 2.2 MOSTRA. Emprenedors per districtes i edat. Barcelona 2016

		Total	18 a 39 anys	40 a 64 anys
Districte	Total	1673	824	849
	Ciutat Vella	103	56	47
	Eixample	317	175	142
	Sants-Montjuïc	155	80	75
	Les Corts	99	47	52
	Sarrià-St. Gervasi	213	92	121
	Gràcia	138	71	67
	Horta-Guinardó	148	63	85
	Nou Barris	116	46	70
	Sant Andreu	111	56	55
	Sant Martí	192	91	101
	No consta	81	47	34

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL

Taula 2.3 MOSTRA. Emprenedors per districtes i nacionalitat. Barcelona 2016

		Total	Espanya	Estranger
Districte	Total	1673	1186	487
	Ciutat Vella	103	44	59
	Eixample	317	228	89
	Sants-Montjuïc	155	101	54
	Les Corts	99	84	15
	Sarrià-St. Gervasi	213	186	27
	Gràcia	138	107	31
	Horta-Guinardó	148	109	39
	Nou Barris	116	83	33
	Sant Andreu	111	85	26
	Sant Martí	192	130	62
	No consta	81	29	52

Font: GTP Ajuntament de Barcelona a partir de la MCVL